

Μαρία Μακράκη: Πολιτιστική διπλωματία από το πόντιουμ

 ΑΡΧΙΚΗ • [ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ](#) • [ΚΥΠΡΟΣ](#) • Μαρία Μακράκη: Πολιτιστική διπλωματία από το πόντιουμ

ΚΥΠΡΟΣ

Με «Αναχώρηση» η Κύπρος στη 17η Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής

«Ο μπροστινός τροχός» του Δημήτρη Μακρή

Σειρά εγκαταστάσεων διάσπαρτες στο Forest Park

700 χρόνια από τον θάνατο του Δάντη: Εικονική έκθεση στη...

«Don Giuseppe»: Η θυσία του Ιταλού τερέα έγινε τραγούδι

Στέφαν Χασού

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

 ◀ 4 **Τελευταία Ενημέρωση:** 12 Ιανουαρίου 2021, 5:54 μμ

Η Μαρία Μακράκη, πρέσβειρα του ελληνικού πολιτισμού στην Ευρώπη από το 2007, είναι η καλλιτεχνική διευθύντρια της Ευρωπαϊκής Καμεράτας στο Βερολίνο και μια από τις λίγες γυναίκες παγκοσμίως που έχει ανέβει στο πόντιουμ ως διευθύντρια σημαντικών ορχηστρών. Η διεθνούς φήμης μουσικός μιλά για την αγάπη της για τη μουσική και για

την εφαρμογή πρωτοποριακών διασυνοριακών προγραμμάτων.

- **Μεγαλώσατε σε ένα περιβάλλον που αγαπούσε τη μουσική;** Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη με καταγωγή από την Κρήτη. Η αγάπη μου για τη μουσική συνδέεται με τις πρώτες μου αναμνήσεις, αφού διαπίστωνα πολύ νωρίς μια φυσική έλξη που ήταν καθοριστική. Με τον πατέρα μου ακούγαμε καθημερινά κλασική μουσική, εκείνος μου καλλιέργησε το ενδιαφέρον και τον ζήλο, μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο πνευματικών αναζητήσεων. Ξεκίνησα τις μουσικές μου σπουδές στο πιάνο σε ηλικία τεσσάρων ετών, οπότε και είχα τα πρώτα οικογενειακά ερεθίσματα. Συνειδητοποίησα άμεσα τη μεγάλη εσωτερική ικανοποίηση να επικοινωνώ και να εκφράζω τη μουσική μου αντίληψη μέσα από την κλασική μουσική, ενώ το συναίσθημα της αρμονίας, της πληρότητας και της ενότητας ήταν αποπλυστικό. Η αδιαμφισβήτητη εγκεφαλική πρόκληση, σε συνδυασμό με τη δημιουργική διαδικασία μεταμόρφωσης του ήχου σε πολυποίκιλα αυθεντικά συναισθήματα, αποτέλεσαν για μένα πόλο έλξης ζωής.

- **Πώς επιλέξατε τις σπουδές στη διεύθυνση ορχήστρας;** Μετά το δίπλωμά μου στο πιάνο και στα ανώτερα θεωρητικά, η σύνδεση της επιστήμης με την τέχνη αποτέλεσαν ένα κεντρικό άξονα για την περαιτέρω εξέλιξή μου, με αποτέλεσμα την ολοκλήρωση των σπουδών μου στο Φυσικό τμήμα του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το πάθος μου όμως για τη μουσική με ώθησε να συνεχίσω τις σπουδές μου στη διεύθυνση ορχήστρας στο Πανεπιστήμιο Καλών Τεχνών του Βερολίνου, με ειδικό καθηγητή τον Hanns Martin Rabenstein, και μεταπτυχιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια Hanns Eisler του Βερολίνου και της Ζυρίχης, με καθηγητές τους Hans Dieter Baum και Johannes Schlaefli. Ανάμεσα στους δασκάλους μου συγκαταλέγονται και οι διακεκριμένοι μαέστροι George A. Albrecht, Andrey Boreyko, Carlo M. Giulini, Lorin Maazel, Kurt Masur, Sir Roger Norrington, Jorma Panula.

Πολιτιστική ατζέντα, Πέμπτη 10 Δεκεμβρίου

Πολιτιστική ατζέντα, Τετάρτη 9 Δεκεμβρίου

Πολιτιστική ατζέντα, Δευτέρα 7 Δεκεμβρίου

Πολιτιστική ατζέντα, Κυριακή 6 Δεκεμβρίου

Πολιτιστική ατζέντα, Σάββατο 5 Δεκεμβρίου

Πολιτιστική ατζέντα

ΚΡΙΤΙΚΕΣ

Κοινωνική κριτική χωρίς ποζάτες διακηρύξεις

Το ψητό της Κυριακής

Επί τον τύπον των ήλων

Με άρτια σκηνοθετική δόμηση

Τα νερά πνίγουν ανθρώπους

Ουάνος δίπλα

- **Και πώς συνδέσατε την επιστήμη με την τέχνη;** Η αναζήτηση των κοινών παραμέτρων μεταξύ των φυσικών επιστημών και της μουσικής με απασχόλησε ιδιαίτερα σε όλο το φάσμα των σπουδών μου. Η φυσική εμπεριέχεται στη μουσική και η μουσική στη φυσική. Ο ήχος είναι ένα φυσικό φαινόμενο, η αρμονία έχει δομές, ενώ παράλληλα τα δύο συστήματα αλληλεπιδρούν στην εφαρμογή τους αλλά και ενοποιούνται. Διακρίνω σε ένα ευρύ φάσμα διαδράσεών μου με την ορχήστρα την ορθολογιστική προσέγγιση, αναδεικνύοντας σύνθετες δομές υπό το πρίσμα του Φυσικού.

- **Ποιες ορχήστρες έχετε διευθύνει;** Έχω συμπράξει με ευρωπαϊκές ορχήστρες στην Αγγλία, Αυστρία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ιταλία, Ουκρανία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχία,

στην Τουρκία και στις ΗΠΑ, όπως μεταξύ άλλων με τις Ραδιοφωνίες της Κολωνίας, Μονάχου, Στουτγάρδης, Φρανκφούρτης, Βουκουρεστίου, Αθηνών, με τις οποίες ολοκλήρωσα και ηχογραφήσεις, με τις φιλαρμονικές ορχήστρες Baden-Badener, Janacek, Jenaer, Kharkov, Krakow, New Brandenburg, Rheinische, Robert-Schumann, τις συμφωνικές ορχήστρες Βερολίνου, Bergische, Bochum, Boston, Nuremberg, Tschaiikovsky, West Bohemian, τις κρατικές ορχήστρες και θέατρα Bremen, Bremerhaven, Chemnitz, Constanta, Giessen, Halle, Heidelberg, Kassel, Leipzig, Muenster, Pforzheim, Rostock.

- Οι σημαντικές βραβεύσεις που κερδίσατε σας άνοιξαν κάποιους δρόμους; Είχα την ιδιαίτερη τύχη, μέσω ενός κρατικού θεσμού προώθησης διευθυντών ορχήστρας, να συγκαταλέγομαι μετά από βράβευση στην καλλιτεχνική λίστα των «Μαέστρων του Αύριο» (Maestros von Morgen) του γερμανικού Συμβουλίου Μουσικής Deutscher Musikrat-Dirigentenforum, όπου μπόρεσα να συμπράξω με επίλεκτες ορχήστρες και να αποκτήσω ξεχωριστή εμπειρία. Στον 5ο διεθνή διαγωνισμό διεύθυνσης ορχήστρας στην Τσεχία, μου απονεμήθηκε το πρώτο βραβείο και μπόρεσα να συνεργαστώ με ορχήστρες διεθνούς εμβέλειας, όπως επίσης και το πρώτο βραβείο στον διαγωνισμό του Solingen στη Γερμανία, όπου και ανέλαβα τη θέση της διευθύντριας ορχήστρας στην ακαδημία της Bergische Symphony Orchestra. Στον διαγωνισμό διεύθυνσης ορχήστρας στο Bad Homburg μπόρεσα να αποσπάσω το δεύτερο βραβείο και να συμπράξω με επίλεκτες ορχήστρες της Γερμανίας και Πολωνίας.

- Η συνεργασία σας με τη Ραδιοφωνία του Μονάχου πώς προέκυψε; Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στον διαγωνισμό διεύθυνσης ορχήστρας «Carl Maria von Weber» στο Μόναχο, διακρίθηκα με το ειδικό βραβείο δημιουργώντας μια μακροχρόνια συνεργασία με τη Ραδιοφωνία του Μονάχου, με την οποία ολοκλήρωσα σειρές συναυλιών και ηχογραφήσεων.

- Από το 2017 διευθύνετε την Ευρωπαϊκή Καμεράτα με έδρα το Βερολίνο. Μιλήστε μας για τη δράση της. Μετά την κρατική θέση μου ως μαέστρος στην όπερα του Chemnitz της Γερμανίας με τη φιλαρμονική ορχήστρα Ρόμπερτ Σούμαν, ανέλαβα την καλλιτεχνική διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Καμεράτας στο Βερολίνο. Μέσα από την ίδρυση της Καμεράτας, της ορχήστρας της Ευρώπης, θέλησα να συμβάλω ενεργά στην καλλιέργεια διαπολιτισμικού διαλόγου σε συνάφεια με τα θεμελιώδη ζητήματα της Ατζέντας της ΕΕ για τον πολιτισμό, ώστε να βιώσουμε ουσιαστικότερα την Ευρώπη ως το κοινό μας σπίτι. Η Ευρωπαϊκή Καμεράτα, με τα τρία ευέλικτα μουσικά σχήματά της στο Βερολίνο, στο Ίνσμπρουκ και στην Αθήνα, δημιουργεί ένα μεγαλύτερο τόξο στον γεωγραφικό χάρτη από τον βορρά μέχρι τον νότο της Ευρώπης, κτίζοντας γέφυρες για μια καλύτερη πολιτισμική ανταλλαγή, διείσδυση και ευρωπαϊκή εμβάθυνση. Μέσα από καινοτόμα προγράμματα, στόχος της Καμεράτας είναι να διεγείρει το ενδιαφέρον του ακροατή για τους πολιτιστικούς θησαυρούς της Ευρώπης σήμερα, ενώ συγχρόνως τιμά τα ιδανικά της αρμονίας και της ενότητας, που πάντοτε θα αποτελούν την ουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- **Με τη γενέτειρά σας τη Θεσσαλονίκη διατηρείτε μουσικούς δεσμούς;** Το διάστημα 2007-2009 ήμουν η υπεύθυνη διδάκτορας για το τμήμα διεύθυνσης ορχήστρας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, στη Θεσσαλονίκη. Ήταν μεγάλη χαρά και τιμή που μπόρεσα να συμβάλω την περίοδο αυτή στα δρώμενα της γενέτειρας πόλης μου, την οποία αγαπώ ιδιαίτερα.

- **Θεωρείστε πρέσβειρα του ελληνικού πολιτισμού στην Ευρώπη. Μιλήστε μας γι' αυτό τον τίτλο και τι έχετε πετύχει μέχρι τώρα.** Το 2019 είχα την ιδιαίτερη τιμή να βραβευθώ με το βραβείο «Εξάλειπτρον» για τη συμβολή μου στην ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού στον τομέα της μουσικής. Επιδιώκω μέσα από τα προγράμματά μας να αναδεικνύω τον ελληνικό πλούτο και το ανεξίτηλο αποτύπωμα που αυτός άφησε στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού χάρτη και των αξιών του. Είναι όμως μια συνεχής πάλη και διαρκής πρόκληση.

- **Πού επικεντρώνεται το καλλιτεχνικό σας έργο;** Ως καλλιτεχνική διευθύντρια και μαέστρος της Ευρωπαϊκής Καμεράτας, επικεντρώνομαι στη δημιουργία και εφαρμογή πρωτοποριακών διασυνοριακών προγραμμάτων που αναδεικνύουν τις ιδιαιτερότητες της σύγχρονης ευρωπαϊκής μουσικής. Το ενδιαφέρον μου εστιάζεται κυρίως στην επεξεργασία και ανάπτυξη επίκαιρων ευρωπαϊκών θεμάτων, στα οποία οι τέχνες συνδυάζονται με τη μουσική σε μια ευρύτερη οπτική, συνθέτοντας καινοτόμα προγράμματα μέσα σε πειραματικούς χώρους. Με τη διαμόρφωση ξεχωριστών συναυλιακών κύκλων, στόχος μας είναι να σκιαγραφήσουμε, να τιμήσουμε αλλά και να μεταφέρουμε με όλες τις αισθήσεις στον ακροατή την «Ενότητα μέσα από τη Διαφορετικότητα». Ένας επιπλέον στόχος είναι να ενθαρρύνουμε ενεργά τον διάλογο μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών για μια καλύτερη κατανόηση και προσέγγιση μέσα από τη διεθνή γλώσσα της μουσικής.

- **Πόσο συνηθισμένο είναι μια γυναίκα να διευθύνει ορχήστρα;** Σίγουρα η εικόνα μιας γυναίκας μαέστρου στο πόντιουμ δεν είναι οικεία, αλλά όταν υπάρχει μεράκι, αγάπη για το αντικείμενο, εργατικότητα και προσήλωση στον στόχο, καλλιεργώντας συνάμα

ανθεκτικότητα, επιμονή και υπομονή, διαμορφώνει κανείς τις καταστάσεις με τέτοιο τρόπο ώστε με συνέχεια και διεισδυτικότητα να πραγματοποιεί τα όνειρά του.

- **Ποια η σχέση διευθυντή ορχήστρας και μουσικών;** Η σχέση μας ευδοκιμεί με την καλή κημεία. Η αυθεντική προσέγγιση σε συνδυασμό με την άρτια επιστημονική κατάρτιση, αλλά και η έμφυτη μουσικότητα ως μέσο έκφρασης, συμβάλλουν αναμφίβολα στο κτίσιμο εμπιστοσύνης στην τριαδική σχέση μεταξύ του διευθυντή ορχήστρας, των μουσικών και του κοινού, που απαιτεί ισορροπίες.

- **Τι είναι αυτό που αγαπάτε περισσότερο στη δουλειά σας;** Την άμεση και διεισδυτική επικοινωνία με το ορχηστρικό σύνολο ως ένα ζωντανό παλλόμενο οργανισμό και την όλη διαδικασία της μεταμόρφωσης του ήχου σε αυθεντικά συναισθήματα που φέρνουν συγκίνηση και ανάταση ψυχής. Το τελικό ηχητικό και παραστατικό αποτέλεσμα είναι μια επίπονη αλλά συνάμα συναρπαστική και δημιουργική διαδικασία, που όταν επιτευχθεί μπορεί να προσφέρει μοναδικές μαγικές ενωτικές στιγμές.

- **Ποιες οι δυνατότητες μιας διευθύντριας ορχήστρας στην Ελλάδα σε σχέση με το εξωτερικό;** Η Γερμανία, ως χώρα με παράδοση στην κλασική μουσική, με βοήθησε να ξεδιπλώσω τις καλλιτεχνικές μου ανησυχίες και μου έδωσε ευκαιρίες για να εξελιχθώ. Θεωρώ όμως ότι μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο σύστημα δεν υπάρχουν μονόδρομοι και μπορεί κανείς να διαμορφώσει ικανές συνθήκες ώστε να αναπτυχθεί επαγγελματικά και στην Ελλάδα. Θα ήταν όμως σίγουρα χρήσιμο για έναν καλλιτέχνη να αποκτήσει εμπειρίες και να διευρύνει τους ορίζοντές του αναζητώντας δυνατότητες και στο εξωτερικό.

- **Ποια προσόντα πρέπει να έχει κάποιο άτομο για να διαπρέψει ως διευθυντής ορχήστρας;** Πρέπει να διακατέχεται από μια ευρεία κουλτούρα, ψυχολογική ωριμότητα, εγρήγορση νου, τεχνική αρτιότητα, πειθαρχία, οργάνωση, έμφυτη μουσικότητα ως μέσο έκφρασης, αυτοπεποίθηση, χάρισμα και αύρα. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του τρόπου που ερμηνεύει κανείς ένα έργο μορφολογικά, δομικά και πλαστικά, έχοντας μια ξεκάθαρη άποψη την οποία πρέπει να διοχετεύσει συγκροτημένα με αγάπη στους μουσικούς της ορχήστρας, είναι ένα μείγμα δεξιοτήτων εγκεφαλικό, ψυχολογικό, πνευματικό, περιγραφικό, κοινωνικό, και όχι φυλετικό.

- **Έχετε επηρεασθεί από κάποιους που διεύθυναν ορχήστρες;** Ναι, αναμφίβολα υπήρξαν πρότυπα στην καλλιτεχνική μου πορεία που με επηρέασαν ανεξίτηλα, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στο Βερολίνο, όπως ο Claudio Abbado, ο Carlos Kleiber και γενικότερα η πολύ δομημένη και αυστηρή σχολή του Herbert von Karajan.

- **Πώς κρίνετε τη σχέση των Ελλήνων με την κλασική μουσική;** Όλα ανάγονται στην εκπαίδευση. Στην Ελλάδα έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια θετικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, εφόσον υπάρχουν σήμερα μουσικά πανεπιστήμια, σχολές, συναυλιακοί χώροι και άμεση πρόσβαση στη γνώση. Μια εύνομη πολιτεία πρέπει να συμβάλλει με κεντρικό σχεδιασμό στην ενίσχυση των δομών που προάγουν τον πολιτισμό, την ελευθερία έκφρασης, τον σεβασμό και το ανοικτό βλέμμα στη διαφορετικότητα.

- **Ποια η σημασία της μουσικής στην ζωή των ανθρώπων;** Η μουσική παιδεία είναι επιτακτική ανάγκη για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας. Σε προηγμένες κοινωνίες αποτελούσε, διαχρονικά από την αρχαιότητα, μέρος μιας συνολικής εκπαίδευσης με απώτερο στόχο την αναβάθμιση του μέσου επιπέδου διαβίωσης και την καλλιέργεια χαρακτήρων σύμφωνα με αξιακά πρότυπα.

- **Πώς σας αντιμετώπισαν οι Γερμανοί στα πρώτα βηματά σας;** Η Γερμανία ήταν η χώρα που με υποστήριξε και μου παρείχε μια άρτια κατάρτιση του αντικειμένου. Προϋπόθεση όμως ήταν η σκληρή δουλειά, με ζήλο, οργάνωση, πειθαρχία αλλά και αφοσίωση στον στόχο. Η τέχνη θέλει πλουραλισμό, και πόλεις σαν το Βερολίνο ενδείκνυνται για ευρεία ανταλλαγή ιδεών, τεχνών και καλλιτεχνών.

- **Τι θα συμβουλευάτε κάποιον που θέλει να ασχοληθεί με την κλασική μουσική;** Οποσδήποτε, οι δυνατότητες που υπάρχουν στο εξωτερικό και ειδικά στον γερμανόφωνο χώρο, είναι πολύ περισσότερες στον τομέα της κλασικής μουσικής. Για έναν καλλιτέχνη θα ήταν χρήσιμο να αποκτήσει ένα σύνολο από ερεθίσματα και παραστάσεις που θα αποτελέσουν αργότερα πηγή έμπνευσης για την καλλιέργεια του έργου του και την απόκτηση ωριμότητας.

- **Ποια είναι τα μελλοντικά σας σχέδια;** Στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος 2020 με θέμα την «Οδύσσεια», η Ευρωπαϊκή Καμεράτα μεταφέρει τον κύκλο συναυλιών της στο 2021, δίνοντας στο κοινό την ευκαιρία να ανακαλύψει και να βιώσει τη μουσική, την τέχνη και τον πολιτισμό με έναν πολυδιάστατο τρόπο. Το μελλοντικό ενδιαφέρον μου εστιάζεται κυρίως στην εμπύχωση, στη βιωσιμότητα και στην κινητικότητα των ευρωπαϊκών πολιτιστικών παραγόντων, καθώς και στη διασυννοριακή διάδοση καλλιτεχνικών έργων σε πρώτες παγκόσμιες εκτελέσεις. Σχεδιάζω επίσης περαιτέρω συμπράξεις με διεθνή μουσικά σύνολα, ενώ παράλληλα ηγούμαι του Ευρωπαϊκού Φεστιβάλ Πολιτισμού και του Φεστιβάλ Σύγχρονης Μουσικής Regain, με στόχο την παρουσίαση ταλαντούχων καλλιτεχνών στο ελληνικό και ευρωπαϊκό προσκήνιο. Επιπλέον συμμετέχω στην Αναργύρειο και Κοργιαλένιο νεοσύστατη Μουσική Ακαδημία Σπετσών και δίνω διαλέξεις με θέμα την ηγεσία.

www.mariamakraki.com, www.camerata.eu

Φιλελεύθερα, 10.1.2021.

 [Αχιλλέας Παπαδιονυσίου](#)